Dosarul nr. 2a-375/24 (2-23008250-03-2a-12042024)
judecătoria Bălţi, sediul central,
judecător E.Balan,

CURTEA DE APEL BĂLŢI
D E C I Z I E
În numele Legii

15 octombrie 2024 municipiul Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi
în componenţă:
preşedintele şedinţei, judecătorul Elena Grumeza,
judecătorii Natalia Chircu şi Dumitru Corolevschi,
grefier Radmila Roşca,
examinând în şedinţă publică cererea de apel declarată de reprezentantul Elenei Russu, avocatul Violina Munteanu împotriva hotărârii judecătoriei Bălţi, sediul central din 13 februarie 2024 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Elena Russu către Denis Russu privind partajarea proprietăţii comune în devălmăşie a soţilor şi încasarea cheltuielilor judiciare,

a constatat:

Pretenţiile reclamantului:

1. La 16 ianuarie 2023 reclamanta Elena Russu, prin intermediul avocatului Violina Munteanu a depus cerere de chemare în judecată către Russu Denis prin care a solicitat:
   - ✓ stabilirea cotelor-părţi a câte ½ şi ½ pentru reclamanta Elena Russu şi pârâtul Denis Russu din apartamentul cu suprafaţa de 88.0 m.p., nr.cadastral *****, amplasat în *****;
   - ✓ partajarea apartamentului cu suprafaţa de 88.0 m.p., nr.cadastral *****, amplasat în *****, *****, prin atribuirea acestuia în proprietate personală pârâtului Denis Russu, cu achitarea unei sulte băneşti în mărime de 431500 lei, ceea ce constituie ½ din valoarea de piaţă a apartamentului, din contul pârâtului în beneficiul reclamantei;
   - ✓ încasarea de la pârât a cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acţiunii s-a invocat că, reclamanta a încheiat căsătoria cu pârâtul la data de ***** la OSC Bălţi şi a fost înregistrată cu nr.312. În familia lor la data de 01.11.2017 s-a născut copilul minor *****, iar la data de ***** în familia lor s-a născut fiul ***** care în prezent se află la întreţinerea reclamantei Prin hotărârea Judecătoriei Bălţi, sediul Central din 19.12.2022 căsătoria între soţi a fost desfăcută.

3. Mai indică că, în timpul căsătoriei au acumulat avere comună şi anume un apartament cu suprafaţa de 88.0 m.p., nr.cadastral *****, amplasat în *****, *****, dobândit prin contractul de vânzare-cumpărare nr.1-177 din 30.10.2020. În urma desfacerii căsătoriei reclamanta nu a ajuns la o înţelegere comună cu pârâtul în vederea partajării proprietăţii comune în devălmăşie iar la cererea prealabilă pârâtul nu a răspuns, motiv pentru care s-a efectuat un raport de evaluare a bunului imobil.
4. Potrivit raportului de evaluare nr.0370075 din 29.12.2022, s-a stabilit că valoarea de piaţă a bunului imobil cu nr. cadastral *****, amplasat în *****, constituie suma de 863000 lei. Ţinând cont de concluzia expusă în raportul de evaluare, solicită atribuirea apartamentului în natură pârâtului Russu Denis iar reclamantei să-i fie achitată o sultă bănească în mărime de ½ din valoarea de piaţă a bunului, ceea ce constituie 431500 lei. Consideră că, această modalitate de partajare este una echitabilă deoarece pârâtul are dreptul preferenţial la această locuinţă, or, în urma desfacerii căsătoriei dânsul a rămas să locuiască în acest apartament pe când reclamanta s-a mutat cu traiul în altă parte.
5. La 21 februarie 2023, reprezentantul reclamantei Elena Russu, avocatul Violina Munteanu a depus cerere prin care a solicitat încasarea de la pârât a cheltuielilor de judecată care constau din taxa de stat în sumă de 200 lei, cheltuieli poştale pentru expedierea cererii prealabile în sumă de 11 lei, taxa pentru eliberarea extrasului din Registrul bunurilor imobile în sumă de 130 lei, taxa pentru eliberarea planului geometric în sumă de 130 lei, cheltuieli pentru efectuarea raportului de evaluare a apartamentului în litigiu în sumă de 1440 lei şi cheltuieli de asistenţă juridică în sumă de 16000 lei, în total suma de 17911 lei.
6. La 18 iulie 2023 reclamanta Elena Russu, prin intermediul avocatului Violina Munteanu, a depus cerere de chemare în judecată de completare a pretenţiilor împotriva lui Denis Russu, prin care solicit:

- ✓ stabilirea cotelor-părţi a câte ½ şi ½ pentru reclamanta Elena Russu şi pârâtul Denis Russu din apartamentul cu suprafaţa de 88.0 m.p., nr.cadastral *****, amplasat în *****, *****;
- ✓ partajarea apartamentului cu suprafaţa de 88.00 m.p., nr.cadastral *****, amplasat în *****, *****, prin atribuirea acestuia în proprietate personală reclamantei Elena Russu, cu achitarea unei sulte băneşti în mărime de 431500 lei, ceea ce constituie ½ din valoarea de piaţă a apartamentului, din contul reclamantei Elena Russu în beneficiul pârâtului Denis Russu;
- ✓ încasarea de la pârâtul Denis Russu a cheltuielilor de judecată care constau din taxa de stat în sumă de 200 lei, cheltuieli poştale pentru expedierea cererii prealabile în sumă de 11 lei, taxa pentru eliberarea extrasului din Registrul bunurilor imobile în sumă de 130 lei, taxa pentru eliberarea planului geometric în sumă de 130 lei, cheltuieli pentru efectuarea raportului de evaluare a apartamentului în litigiu în sumă de 1440 lei şi cheltuieli de asistenţă juridică în sumă de 16000 lei, în total suma de 17911 lei.

7. În motivarea cererii de concretizare a pretenţiilor s-a invocat motive de fapt şi de drept similare celor din acţiunea iniţială.

Poziţia instanţei de fond:

8. Prin hotărârea judecătoriei Bălţi, sediul central din 13 februarie 2024 acţiunea civilă a fost admisă în parte: s-a încetat dreptul de proprietate comună în devălmăşie asupra bunului imobil cu număr cadastral *****, amplasat în *****, între coproprietarii Elena Russu şi Denis Russu, prin atribuirea în întregime a bunului unuia din coproprietari, în schimbul unei sulte; s-a atribuit în proprietate personală Elenei Russu (codul personal *****), cu cota-parte 1.0, bunul imobil cu număr cadastral *****, amplasat în *****, estimat la preţul de 863.000,00 lei; s-a încasat de la Elena Russu în beneficiul lui Denis Russu sulta bănească în mărime de 431.500,00 lei; s-a încasat de la Denis Russu în beneficiul Elenei Russu suma de 11910,95 lei drept compensare a cheltuielilor de judecată, în rest, cererea Elenei Russu cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată s-a respins.

Solicitarea apelantului:

9. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanţe în latura respingerii cerinţei privind încasarea cheltuielilor de judecată, la 13 martie 2024, reclamanta Elena Russu prin intermediul reprezentantului său, avocatul Violina Munteanu a declarat apel nemotivat prin care a solicitat casarea parţială a hotărârii în latura respingerii pretenţiei de încasarea a cheltuielilor de judecată cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cerinţei date.
10. Prin încheierea Colegiului civil al Curţii de Apel Bălţi din 22 aprilie 2024 nu s-a dat curs cererii de apel, şi s-a acordat termen pentru prezentarea cererii de apel motivate şi a bonului plăţii taxei de timbru.
11. La 14 mai 2024 reprezentantul apelantei Elena Russu, avocatul Violina Munteanu a depus cerere de apel motivate prin care a solicitat, admiterea apelului, modificarea hotărârii în latura încasării cheltuielilor de asistenţă juridică de la intimat în beneficiul apelantei cu majorarea cheltuielilor de asistenţă juridică de la suma de 10 000 lei la suma de 16 000 lei.

Argumentele părţilor:

12. În motivarea apelului s-a invocat că, aprecierile instanţei de judecată ca fiind neîntemeiată şi eronate în ceea ce priveşte cuantumul cheltuielilor de asistenţă juridică dispuse a fi încasate din contul pârâtului. Pretinde că apelanta a avut de suportat cheltuieli de asistenţă juridică fapt confirmat prin bonul de plată din 19.1.2.2022 în sumă de 16000 lei, care confirmă achitarea de către apelantă a cuantumului onorariului în vederea remunerării muncii acestuia în prezenta cauză.
13. Invocând jurisprudenţa CEDO reţine că, la caz s-a anexat bonul de plată în original în vederea admiterii pretenţiei de încasare a cheltuielilor de asistenţă juridică acordate de avocatul Violina Munteanu, or, la dosar este anexat mandatul care demonstrează împuternicirile de reprezentare a avocatului, la fel

din materialele cauzei rezultă şi acţiunile efectuate de avocatul Violina Munteanu. În consecinţă, instanţa neîntemeiat a admis parţial cerinţa privind încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică, deoarece materialul probator atestă contrariul.

14. În şedinţa instanţei de apel apelanta Elena Russu şi reprezentantul acesteia, avocatul Violina Munteanu nu s-au prezentat din motive necunoscute instanţei. Procedura de citare legală a fost respectată atât prin intermediul poştei electronice, cât şi prin intermediul poştei terestre (f.d.157-158).
15. Prin urmare, Colegiul Civil în conformitate cu prevederile art. 379 alin.1) CPC a dispus examinarea cauzei în lipsa celor neprezenţi care au fost înştiinţaţi în mod legal despre data şi ora examinării cauzei.
16. Reprezentantul intimatului Denis Russu, avocatul Anton Vasile a solicitat respingerea apelului cu menţinerea hotărârii instanţei de fond.

Aprecierea instanţei de apel:

17. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, examinând înscrisurile, Colegiul civil consideră apelul neîntemeiat şi pasibil respingerii din următoarele motive.
18. Potrivit art.362 alin.1 CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
19. Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii a fost pronunţat la 13 februarie 2024, iar cererea de apel a fost declarată 13 martie 2024, prin urmare, Colegiul consideră că apelanta s-a încadrat în termenul prevăzut de lege pentru declararea apelului.
20. În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.
21. În conformitate cu art. 239 CPC al RM, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.
22. Articolul 241 alin. 5) CPC prevede că, în motivarea hotărârii se indică circumstanţele cauzei, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa.
23. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere. Această dispoziţie legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei, de a întări încrederea justiţiabililor în hotărârile judecătoreşti şi de a da posibilitatea instanţelor superioare să-şi exercite controlul judecătoresc.
24. Suplimentar, Colegiul remarcă că hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei. Concluziile privind

circumstanţele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanţa judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părţilor şi altor participanţi la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare şi să dovedească faptele ce constituie obiectul probaţiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.

25. În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.
26. Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
27. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.
28. În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1) - (3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligaţia de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanţei judecătoreşti un demers prin care solicită audierea părţii adverse în privinţa acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanţele pe care instanţa le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluţionarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.
29. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.
30. Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel

verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.

31. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părţi şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
32. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor instanţei de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (Hirro Balani vs Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).
33. Raportând dispoziţiile normelor suscitate la circumstanţele cauzei, evaluând soluţia primei instanţe prin prisma raţionalismului pretenţiilor înaintate în raport cu circumstanţele de fapt şi de drept invocate, instanţa de apel consideră că concluzia instanţei de fond este una corectă, din următoarele raţionamente.
34. Tot materialul probant atestă faptul că, reclamanta-apelanta Elena Russu a formulat prezenta acţiune în judecată către Denis Russu prin care a solicitat partajarea proprietăţii comune în devălmăşie a soţilor şi încasarea cheltuielilor judiciare.
35. Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanţă prin hotărârea din 13 februarie 2024 a ajuns la concluzia de a admite pretenţia înaintată de Elena Russu privind partajarea averii comune proprietate în devălmăşie integral, şi a admite în parte cerinţa privind încasarea cheltuielilor de judecată, încasând cheltuielile de asistenţă juridică în sumă de 10 000 lei.
36. După cum rezultă din conţinutul cererii de apel declarate, apelanta Elena Russu şi reprezentantul acesteia, avocatul Violina Munteanu nu contestă hotărârea judecătoriei Bălţi, sediul central din 13 februarie 2024 în fond, nefiind de acord cu hotărârea dată doar în latura respingerii pretenţiei privind încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică, invocând faptul că instanţa de fond nu a ţinut cont că, suma de 16000 lei solicitată de reclamantă cu titlu de cheltuieli de asistenţă juridică, este o sumă rezonabilă pentru întregul complex de acţiuni efectuate de avocat.

37. Astfel, în cazul în care apelanta nu este de acord cu hotărârea instanţei de fond doar în latura respingerii a pretenţiei privind încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică, Colegiul civil se va expune pe fond doar în privinţa pretenţiei nominalizate.
38. Verificând argumentele apelului, Colegiul civil reţine că, potrivit art. 82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.
39. Conform prevederilor art.94 alin.1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului- proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.
40. Conform art. 90 lit.i) CPC, din cheltuielile de judecare a cauzei fac parte cheltuielile de asistenţă juridică.
41. Conform prevederilor art. 96 alin.1) CPC, Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.
42. Potrivit prevederilor alin.1^1) al aceluiaşi articol, cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.
43. Prevederi similare se regăsesc şi la art. 63 alin. (4) din Legea cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, potrivit căruia cheltuielile suportate de client în legătură cu acordarea de către avocat a asistenţei juridice la apărarea drepturilor şi intereselor lui legitime în cauzele penale, civile şi administrative urmează a fi compensate integral şi proporţional cerinţelor admise (respinse) de partea adversă.
44. Din normele de drept citate supra, rezultă în mod cert că, partea care a avut câştig de cauză este în drept să solicite încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat şi în măsură în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.
45. Pentru a fi rambursate cheltuielile de asistenţă juridică potrivit art.96 CPC, trebuie confirmate că realmente au fost angajate, necesare şi rezonabile ca mărime.
46. Astfel, Colegiul judiciar reţine că în cadrul examinării prezentei cauze civile, reclamanta Elena Russu a solicitat încasarea din contul pârâtului Denis Russu a cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 16 000 lei, achitarea cărora se confirmă prin bonul de plată seria QL nr.289649 din 19.12.2022 eliberat de către CA ”Violina Munteanu”.

47. În speță, se constată că, în baza mandatului din 19 decembrie 2022, avocatul Violina Munteanu a fost împuternicită de a reprezenta interesele Elenei Russu în limitele cauzei respective, inclusiv și în instanța de apel.
48. În această ordine de idei, Completul judiciar va nota că, considerând statul de drept o valoare supremă, Republica Moldova a consacrat prin Constituție drepturile și libertățile fundamentale ale omului, inclusiv dreptul la apărare. Fiind garantat ca un drept inviolabil, având după conținutul său un caracter complex, dreptul la apărare presupune posibilitatea fiecărui cetățean de a reacționa independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.
49. În acest scop, persoana se poate baza atât de propriile puteri, cât și pe asistența unui avocat. Pe toată durata procesului, persoana are dreptul să fie asistată de un avocat, ales sau numit din oficiu. Acest drept inalienabil presupune și neamestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute de lege (art.26 din Constituție).
50. Consacrând dezideratul fundamental privind dreptul la apărare, statul a prevăzut că dreptul de a beneficia de asistența juridică a oricărui avocat în bază de acord al părților, reprezintă acele condiții juridice stipulate de lege, prin care pot fi apărate drepturile, libertățile și interesele legitime ale persoanelor fizice și juridice în Republica Moldova, precum și cele indiscutabil necesare pentru buna desfășurare a activității profesionale a avocaților.
51. Astfel, potrivit normelor de drept procesual civil național și potrivit unei jurisprudențe constante al CEDO, o despăgubire a cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică poate fi acordată doar în cazul când vor fi întrunite cumulativ următoarele condiții:

a) cheltuielile de judecată pentru asistența juridică au fost efectuate în mod necesar și real pentru a preveni sau a face să fie remediată o încălcare în ordinea juridică stabilită și spre a fi constatată o asemenea încălcare de instanța de judecată și a obține pe această cale, înlăturarea consecințelor ei;
b) cuantumul acestor cheltuieli să fie rezonabil, mai precis, pentru a putea fi rambursate, cheltuielile judiciare trebuie să se raporteze la încălcarea constatată prin hotărârea judecătorească, complexitatea cauzei și cheltuielile au fost făcute, în mod necesar, cu scopul de a preveni sau a redresa faptele decise de instanța de judecată ca reprezentând o încălcare a normelor care guvernează raportul juridic litigios.

52. La fel, s-a constatat că pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării, de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților; copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul). De asemenea, pentru determinarea cuantumului compensației acordate,

instanţa de judecată, pentru a face o apreciere corectă, va mai ţine cont de: complexitatea cauzei, noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speţă, aportul avocatului la soluţionarea cauzei, timpul şi munca depusă de avocat, faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare, justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză, şi alţi factori la discreţia instanţei.

53. Conform punctelor 15-17 din Recomandarea privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică, aprobată prin decizia nr. 2 a Consiliului Uniunii avocaţilor din Republica Moldova din 30 martie 2012, pornind de la practica CEDO, cheltuielile de asistenţă juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate şi rezonabile ca mărime.
54. Mai mult, prevederile Recomandării citate reţin că, se compensează de către instanţele de judecată cheltuielile de asistenţă juridică necesare şi rezonabile care urmează a fi calculate şi apreciate reieşind din volumul lucrului efectuat şi importanţa documentelor întocmite.
55. Aici necesită a fi evidenţiat că pentru a determina cuantumul compensaţiei acordate şi pentru a face o apreciere corectă, se va ţine cont de: a) complexitatea cauzei; noutatea şi dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speţă; b) aportul avocatului la soluţionarea cauzei; c) timpul şi munca depusă de avocat; d) aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa (cunoştinţe tehnice speciale, cunoaşterea profundă a unor reglementări de profil, cunoaşterea limbilor străine, a altor procedee de comunicare cu clienţi specifici etc.); e) faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare; f) rezultatul obţinut; g) restricţiile de timp impuse de client şi de circumstanţele cauzei; h) natura şi durata relaţiei dintre avocat şi client; i) experienţa, reputaţia şi abilitatea avocatului; j) justificarea şi ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză; k) suma despăgubirilor pretinse în cauză; l) alţi factori, la discreţia instanţei.
56. Totodată, pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidenţiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaţilor (copii de pe dispoziţiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidentă, emisă pentru clienţi-persoane juridice şi în alte cazuri stabilite de legislaţie; listă detaliată a actelor/acţiunilor efectuate de avocat şi orarul timpului aferent acestora (cu tariful şi orarul).
57. Astfel, în contextul pretenţiilor înaintate de reclamantă privind încasarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil reţine că apelanta menţionează că, la examinarea prezentei cauze a suportat cheltuieli de asistenţă juridică în mărime de 16 000 lei achitate CA ”Violina Munteanu”, care sunt rezonabile pentru întregul complex de acţiuni efectuate de avocat.

58. Examinând această pretenţie sub aspectul necesităţii cheltuielilor şi rezonabilităţii acestora ca mărime, colegiul consideră justă concluzia instanţei de fond privind încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică în mărime de 10000 lei, or, suma de 16 000 lei cu titlu de asistenţă juridică este excesiv de mare, şi nu este justificată în raport cu obiectul acţiunii, complexitatea cauzei, circumstanţele cauzei, dificultatea întrebărilor juridice ridicate în speţă, aportul, timpul şi munca real efectuată de către avocat.
59. Prin urmare instanţa de fond, la stabilirea cuantumului cheltuielilor de asistenţă juridică a ţinut cont de caracterul şi complexitatea prezentei cauze civile şi just a încasat suma de 10000 lei cu titlu de cheltuieli de asistenţă juridică, or, suma de 10 000 lei constituie la caz o satisfacere echitabilă şi de altfel nu este excesivă pentru pârâtul Denis Russu - ţinut să o plătească şi nici venit nejustificat pentru Elena Russu.
60. Mai mult ca atât în contextul pretenţiei privind încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică la suma de 16 000 lei, Colegiul Civil consideră că urmau a fi prezentate probe privind volumul de muncă exercitat de avocatul Violina Munteanu, descifrarea orelor de lucru efectuate de acesta pe parcursul examinării pricinii respective, tarifele aplicate, fapt care însă nu a fost realizat de ultimul. Astfel, solicitantul nu a probat că cheltuielile de asistenţă juridică în mărime de 16 000 lei, au fost reale şi necesare.
61. De altfel, Colegiul civil reţine că, prin reducerea onorariului de avocat instanţa nu intervine în convenţia încheiată de părţi, în calitate de client, şi avocatul lor, nu sunt încălcate nici dispoziţiile art. 63 din Legea cu privire la avocatură, potrivit cărora, mărimea onorariului se stabileşte prin acordul părţilor şi nu poate fi schimbată de autorităţile publice sau de instanţa de judecată, instanţa nu a făcut decât să stabilească, în cadrul raportului juridic procesual civil, cheltuielile de judecată pe care le datorează partea căzută în pretenţii. Aplicând dispoziţiile art. 96 CPC al RM, instanţa nu cenzurează contractul de asistenţă juridică, ci doar stabileşte în mod corespunzător cuantumul cheltuielilor de judecată.
62. Cu referire la jurisprudenţa Curţii Europene pentru Drepturile Omului, Hotărârea Amihalachioaie versus Republica Moldova din 20 aprilie 2004, Şarban versus Republica Moldova din 04 octombrie 2005, instanţa pentru a include cheltuielile spre încasare din contul pârâtului, urmează să verifice dacă aceste cheltuieli au fost reale şi necesare, şi într-un cuantum rezonabil, fiind necesară prezentarea unei liste detaliate a tuturor cheltuielilor invocate, omiterea căreia poate avea drept efect respingerea revendicărilor în întregime sau în parte.
63. Prin urmare, Colegiul apreciază ca declarative argumentele apelantei indicate în cererea de apel, întrucât acestea nu atrag după sine anularea hotărârii primei instanţe. Or, simpla nemulţumire a părţilor de soluţia adoptată de instanţele inferioare, nu poate constitui motiv de admiterea a cererii de apel, dacă nu este invocat sau dacă din conţinutul apelului nu se întrezăreşte vreunul din temeiurile de apel expres prevăzute de lege, iar prin prisma jurisprudenţei

CEDO, apelul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situaţiei prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

64. Reieşind din cele expuse, Colegiul civil consideră că, motivarea pretenţiilor expuse în cererea de apel nu sunt bazate pe careva probe concludente, deaceea se ajunge la concluzia că apelul declarat de avocatul Violina Munteanu în interesele apelantei Elena Russu urmează a fi respins, iar hotărârea primei instanţe din 13 februarie 2024 - menţinută.
65. În temeiul art-lor 385 lit. „a" CPC al RM, Colegiul civil şi de contencios administrativ

decide:

Respinge cererea de apel declarată de Russu Elena;

Menţine fără modificări hotărârea judecătoriei Bălţi, sediul central din 13 februarie 2024 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Elena Russu către Denis Russu privind partajarea proprietăţii comune în devălmăşie a soţilor şi încasarea cheltuielilor judiciare.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,

Judecătorul **Elena Grumeza**

Judecătorii: **Natalia Chircu** **Dumitru Corolevschi**